

Publicerat på *Lärarnas Nyheter* (<http://www.lararnasnyheter.se>)

[Hem](#) > Är pedagogen en kvinna?

Är pedagogen en kvinna?

Fyndigt att en studiedag om jämställdhet får heta "Tänk jämt jämt!". Rubriken är från Karlstads gymnasieskolor som inbjöd till en dag om jämställdhet vid terminsstart.

Fyndigt för att det är i Värmland! Där går det bra att vara "jämt trött", "jämt glå", "jämt hungrig"... Ett litet ord förstärker och betonar. Men "jämt jämställt"? Nja, det är det ju inte, men kan bli ...

Jag var med, den där dagen, som föreläsare men också som åhörare. Bland föreläsarna var det kvinnor och män i jämn blandning, så ansvariga levde upp till rubriken. Jämmt var det också vad gällde fördelningen av de runt 700 deltagarna. Men, om detta varit en dag med frivilligt deltagande hade det sett annorlunda ut. Det vet jag.

Ämnesrådet genus och jämställdhet drar visserligen allt fler intresserade, men männen är få. Arbetet för jämställdhet betraktas tydligen fortfarande som en "kvinnofråga".

Estetiska lärprocesser

– är det också en kvinnofråga? Med vetskap om hur det ser ut vid konferenser och utbildningar i ämnesområdet kan man undra. Inom musikens område är det extra märkligt. Landets musiklärare är kvanitativt sett jämställda. I Lärarförbundet är männen dessutom i överskott. Men var finns intresset att diskutera musikens roll som estetiskt uttrycksmedel och del av elevers lärandeprocesser? Eller vänd på frågan: hur kommer det sig att framför allt kvinnor söker sig till mötet med kollegor och forskare/utbildare inom området?

Här tar jag stafett-pinnen från Fotnoten 2/06 där Jocke Anterot efterfrågar ett ökat pedagogiskt kunnande hos musiker. Han nämner bland annat statusfrågan och undrar varför det för många är "finare att bara ha musikerkompetens". Det kan kopplas till min undran om männens frånvaro inom området estetiska lärprocesser.

Strukturer av över- och underordning finns förstås inom musiklivet som överallt annars. Exempelvis, det finns studier som visar att landets musiklärarutbildningar varit mer orienterade mot musik än mot pedagogik. (Fotnoten har tidigare skrivit om detta.) Väl ute i arbetslivet kommer upptäckten för många musiklärare att de inte har förberetts ordentligt för yrkets pedagogiska del. Problemet är att utvecklandet av det egna spelandet har haft högre status än den pedagogiska dimensionen. Det blir en motsättning mellan att vara musiker och att vara lärare.

På detta går det att göra en genusanalys: Troligt är att musiklärare oavsett kön delat upplevelsen av en lågstatusposition under studietiden, det vill säga genom sitt linjeval och mot bakgrund av "fint och icke-fint". Men studenterna delar inte erfarenheten att kunna kompensera detta med hjälp av musikeridentiteten.

I rådande genusstruktur är "musikern" i första hand en man. Maskulinitet hör samman med att synas, höras, ta plats och få erkännande för sitt kunnande. Det passar mycket väl in i musiker-rollen, mindre bra i pedagogrollen. Omvänt – att vara pedagog passar bättre in på det så kallat kvinnliga, det vill säga att "genus kvinnan" bör stå tillbaka för att kunna fokusera på andras behov framför sina egna.

Konflikten mellan rollen som musiker och pedagog kan ta sig olika uttryck. Kanske har kvinnor som musiklärare generellt lättare för att omdefiniera sig i sin yrkesidentitet? Män som musiklärare å sin sida tenderar generellt att fortsätta svara på egna och andras förväntningar att utveckla musiker-identiteten. Lusten, möjligheterna och öppenheten vad gäller utveckling av den pedagogiska delen av yrkesrollen får sina specifika svar om de granskas i ett genus- och könsperspektiv.

Om pedagoger får och vill vara – just – pedagoger kommer såväl män som kvinnor att delta i samtal och reflektion kring musikens roll i lärandet. I det samtalet är eleven i fokus, inte pedagogen. Samtidigt är det egna musicerandet för pedagogen själv livsviktigt, vid sidan om elevernas behov. Och när det är som bäst möts de två!

På grund av genus-tillhörigheten har vi haft och har olika områden att inta och motstånd att övervinna – med individuella variationer. "Tänk jämt jämt!"

KARIN KJELLBERG,

ASTRID-DIALOGEN UTBILDARE INOM

[Fotnoten](#)